

la

núm. 186

L'INSTITUT AGRÍCOLA

Drecera

Març-Abril 2021

Revista de la Patronal Agrària de Catalunya fundada el 1851

5€

www.institutagricola.org

BIOECONOMIA

La necessitat d'una transformació gradual

L'INSTITUT AGRÍCOLA

Associació d'Empresaris Agraris
Fundat l'any 1851

4 ECONOMIA

La transformació circular del sector primari

12 INFORMACIÓ

Notícies breus de l'Institut Agrícola

14 OPINIÓ

Suficiencia de las ayudas frente al riesgo de zombificación del tejido empresarial- Javier Santacruz

16 ENTREVISTA

Amadeu Ros, President dels Canals d'Urgell

19 LLIBRES

Diaris de Michael Montaigne

20 SERVEI D'ESTUDIS

Una agricultura 100% ecològica compromet la independència alimentària a la Unió Europea

24 TERRITORI

L'acord del Brexit

30 EMPRESA

Revolució empresarial pacífica

ELOGI DE LES PERSONES HONRADES

En aquests temps prenen protagonisme algunes persones que semblen no tenir principis més enllà de la recerca del seu propi benefici. Per això convé ressaltar, de tant en tant, que afortunadament existeixen unes poques persones que compleixen el seu deure i segueixen creient que és bo dir la veritat i buscar el bé comú.

El gran intel·lectual i polític europeu Sant Tomàs Moro -patró dels polítics – ha passat a la història com a model d'home fidel a la seva consciència per sobre de les conjuntures polítiques.

Tomàs Moro, responenent a l'acusació de tenir excessius escrúpols de consciència, va dir que “quan els governants no fan cas a les seves consciències en nom dels seus deures, acaben portant al seu país pel camí més curt al caos”. Afortunadament no manquen avui en dia persones en quasi totes les institucions que no estan disposades a qualsevol cosa per tal de conservar el càrrec o ascendir en l'escalafó.

És lògic que moltes vegades ens fixem més en aquells que semblen actuar sense escrúpols i sense respectar-se ni tan sols a sí mateixos, perquè els jutgem encertadament com un perill per a la societat. Però convé també destacar l'actuació d'aquells que aconsegueixen amb el seu deure sense fer cas a pressions i amenaces i atents només a la veu de la seva consciència i als principis que un dia varen jurar respectar. És evident que en els darrers anys no han faltat ni faltat a Espanya persones honrades que han complert un paper positiu que convé destacar i agrair. Alguns coneguts, d'altres anònims, però és precis no oblidar les seves actuacions doncs gràcies a ells, el caos no s'ha imposat al nostre país.

En definitiva, hi ha persones que tracten d'acabar amb l'espiral de silenci que porta a l'opinió pública a adaptar passivament a les actituds que semblen predominants sobre el que és acceptable i el que no, dictades pels més audaços que no sempre són els més honrats.

Són precisament els que s'atreveixen a desafiar a aquesta minoria defensant les seves conviccions en públic els que presten un servei insubstituïble a la causa de la justícia i de la llibertat. Davant de l'actitud d'aquells que mantenen sense immutar-se o dels que estan disposats a qualsevol sacrifici aliè per tal de conservar el poder. Només cal la mobilització de la gent honrada on cadascú compleix amb el seu deure i sigui consegüent amb el que s'ha compromès a fer.

A Espanya i al món és majoria la gent honrada, tot i que de vegades es vegi segrestada per minories actives indesitjables. Confiem que a la fi triomfi la majoria honrada i aportem en això la nostra insubstituïble contribució personal.

la Drecera

Director:

Josep Maria Majó

Redacció, Administració i Publicitat:

Plaça Sant Josep Oriol, 4 - Barcelona 08002

Tel. 93 301 16 36

Fax. 93 317 30 05

E-mail: info@institutagricola.org

www.ladrecera.com

Impressió:

OFFSET INFANTA

Suscripció anual:

30 euros

Dipòsit Legal:

B - 23.784 - 1993

Associada a l':

LA DRECERA expressa la seva opinió mitjançant l'Editorial. Les informacions i opinions expressades en els articles signats són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors.

A.P.P.E.C

ASSOCIACIÓ

DE PUBLICACIONS

PERIÒDIQUES

EN CATALA

■ ■ ■ ■ ■

La transformació circular del sector primari

El rol de la industria agroalimentaria para hacer 'circula' la bioeconomía

*La importancia de la economía circular en la Industria Agroalimentaria.
Cambios y creación de valor para la próxima década*

Després d'un any, per motius òbvis, sense poder-se celebrar, va tenir lloc a Foment del Treball la segona jornada del **EU Industry Week** organitzada per l'Institut Agrícola que, en aquesta ocasió, va abordar la temàtica de l'Economia Circular en el marc de la indústria agroalimentària. La jornada, de dos dies, emesa en directe via *streaming*, va comptar amb diversos ponents i taules de debats on es va llançar llum sobre de quina manera, tant des d'un punt de vista teòric i polític, com pràctic -amb una forta participació del sector privat-, el sector primari pot contribuir en fer l'economia més circular. Les jornades van tenir lloc en un moment on el gran debat en l'agenda política és de quina manera Espanya pot aprofitar millor els fons Europeus que han de servir, no únicament per fer front als efectes de la pandèmia, sinó per contribuir a la transformació del teixit productiu europeu.

En aquest sentit, les jornades, com ara detallarem, també van ser un interessant fòrum d'idees sobre com Espanya pot abordar aquesta ambiciosa empresa. Tot l'anterior, es va fer des d'un enfocament marcadament polièdric comptant amb un cor de veus que van incloure l'àmbit polític, agrícola, institucional, infraestructures, forestal, hídric, financer, energètic i corporatiu. El que segueix és una crònica resumida amb alguns dels missatges llançats durant els dos dies de ponents (més de quatre hores de ponències) que es poden veure de forma íntegra a Youtube en els següents enllaços.

Primera Sesió (24/02/2021): <https://www.youtube.com/watch?v=ZxE6uh7jMn0>

Segona Sesió (25/02/2021): <https://www.youtube.com/watch?v=XnYiY-xsZfQ>

Les jornades es van iniciar amb les paraules de benvinguda de **David Tornos**, Secretari General de Foment del Treball que transcrivim a continuació:

Desde Foment del Treball donem la benvinguda a la Jornada “, organitzada per l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, en el marc de la iniciativa EU Industry Week de la Comissió Europea.

L'Institut Agrícola és una de les entitats més representatives de Foment del Treball. És l'associació agrària més antiga d'Espanya i una de les més antigues d'Europa, que aglutina tota la cadena alimentària, des dels productors i transformadors, fins als elaboradors i comercialitzadors. Des de petita i mitjana empresa a multinacionals agroalimentàries. No només empreses alimentàries sinó també les empreses vinculades a l'economia rural, el turisme i la cultura agrària i vinculada al territori.

*Organització molt antiga, 170 anys d'existència, amb una projecció de futur i de defensa dels interessos de les empreses i propietaris agraris i de tot el que representa per al desenvolupament econòmic del país. Com ho demostren les constants activitats desenvolupades per l'Institut Agrícola en els últims anys sota la Presidència de Baldiri Ros. Exemple de les quals són la doble Jornada que avui se celebra o els projectes que lidera l'Institut Agrícola en el marc dels **Fons Europeus Next Generation** que poden ser capitals per al futur del sector.*

*La Jornada d'avui està enfocada a definir el futur d'un sector, l'agroalimentari, que és un dels **principals generadors de PIB del nostre país**, que genera ocupació - i ocupació al territori amb tot el positiu que això comporta i que representa un sector obert i internacional. Segons dades actualitzades, les exportacions de la indústria agroalimentària catalana representen el 21,53% del total espanyol en el sector, més de 11.400 M €, liderant el rànquing de CC.AA., i representa el 17,26% del total d'exportacions catalanes només per darrere de sector de la indústria química i farmacèutica.*

*La jornada relaciona dos conceptes fonamentals: **Bioeconomia i Economia Circular**. Podem entendre la bioeconomia com el desenvolupament econòmic plantejat com una extensió de l'evolució biològica, basat en la producció i la utilització de recursos biològics renovables per a la generació d'aliments, pinsos o energia des d'una manera que no tensi o esgoti els recursos del planeta.*

Podem entendre l'economia circular com la producció de béns i serveis d'una manera eficient, reduint el consum de matèries primeres, aigua o energia en la seva producció i reciclant, reutilitzant o reparant els productes minimitzant els residus generats.

Tots dos tracten un objectiu comú: fer un ús més eficient dels recursos amb menor petjada de carboni per arribar a un desenvolupament sostenible.

La “bioeconomia circular” només tindrà èxit amb el compromís de la indústria agroalimentària. En aquest nou enfocament econòmic basat en la sostenibilitat, la bioeconomia circular conjuga l'economia amb el medi ambient i el desenvolupament social. La bioeconomia circular significa implicar tots els actors del desenvolupament agroindustrial: propietaris rurals, productors, transformadors, distribuïdors, comercialitzadors, promotores i gestors d'infraestructures i serveis.

*La superació i recuperació d'aquesta crisi es realitzarà amb les premisses de la sostenibilitat, de la innovació i de la digitalització. La indústria **agroalimentària** està en disposició, treballant en el seu conjunt, amb la interacció de tots els actors implicats en la cadena de producció alimentària, de ser un **referent d'aquesta recuperació basada en aquesta doble premissa**.*

L'ECONOMIA CIRCULAR I LA BIOECONOMIA

L'economia circular, o millor dit per al cas particular de l'agroindústria, la bioeconomia circular és la clau de volta de moltes de les palanques de transformació i conversió verda de les economies europees, un element especialment rellevant per al sector primari. Algo, que com va indicar en la seva intervenció **Ignasi Sans**, director tècnic de l'Institut Agrícola, és una palanca d'oportunitats que cal saber aprofitar. El sector primari és tremendament industrial -desenvolupant activitats de producció, transformació i distribució, a més de multitud d'indústries de serveis supletòries-, i per aquest motiu és de vital importància comptar amb un bon marc que permeti una transformació competitiva i mediambientalment sostenible.

La Unió Europea ha anat desenvolupant diferents plans sobre l'Economia Circular i la Bioeconomia, fixant les línies mestres sobre com abordar aquest tema i fixant un full de ruta (camí de transició) que convé conèixer i en el qual els empresaris i les diferents veus del sector han de saber contribuir positivament.

Javier Santacruz, economista i cap del Servei d'Estudis de l'Institut Agrícola, va assenyalar en la seva ponència que l'economia circular és essencialment totes aquelles estratègies i iniciatives consistents en aprofitar els recursos que ja estan disponibles; el reciclatge o la reutilització, són dos elements genuïns i presents en qualsevol pla d'economia circular; però també l'aprofitament de residus (que adquireixen un nou significat), o minves que puguin sorgir al llarg de tota la cadena de valor, la qual cosa inclou no només la producció sinó també la transformació i la distribució (la logística), un aspecte que van desatacar especialment en les ponències de **Ramon Alsina**, Conseller delegat de **Cooperació Alimentària de Guissona**, i de **Alina Puig**, responsable d'RSC de **Mercadona**, totes dues, companyies líders en la introducció de palanques de canvi i transformació eficient en les seves operacions al llarg de tota la cadena de valor.

La pressió sobre tot l'anterior neix d'uns criteris de sostenibilitat mediambiental cada vegada més exigents i que inclouen en el mitjà termini la descarbonització completa de les economies europees.

És per això que l'Economia Circular és també una exigència i un cost per al teixit productiu Europeu, especialment en el sector agrícola (encara que no només), i aquests costos convé introduir-los de manera intel·ligent, respectant els sistemes d'incentius i els temps necessaris per a la transformació per, precisament, no arruïnar allò que es pretén transformar. Una cosa que també exigeix posar sentit comú en el *New Green Deal* de què **Javier Arias**, president de la **LECE**, va sintetitzar durant la conferència inaugural del segon dia de sessions destacant com els fons per a la recuperació després de la pandèmia de la Covid-19 no únicament són uns fons de assistència sinó i, sobretot, fons per a la transformació econòmica, i on la sostenibilitat mediambiental i l'economia circular són elements fonamentals a l'hora de captar i beneficiar-se d'aquests fons.

"El no tenir en compte un ús racional dels recursos i un ús eficient dels mateixos és un element imprescindible sense el qual ens podem quedar fora dels ajuts i fons Europeus per a la reconstrucció. Una exigència que no únicament ve d'Europa sinó que també ve de l'escenari global."

Javier Arias, president de la **LECE**

Posant també la atenció en com financem aquesta transformació, es va emmarcar la intervenció de **Carlos Seara**, director d'**Agrobank**, l'enseny de Caixaabank entitat líder en finançament sostenible a Espanya. Seara va llançar un missatge optimista remarcant que, per a l'entitat, el desenvolupament de projectes solvents d'economia circular suposa un avantatge per a les empreses per accedir al finançament. Això és així a causa de la convicció que aquest tipus d'estratègies, ben implementades, suposen una important oportunitat per reactivar ingressos i reduir les estructures de costos. Més enllà de les modes, són uns canvis ancorats en el sentit comú i que estan per quedar-se.

Un dels missatges més importants de la jornada va ser el d'assenyalar que *si no comptem amb un teixit productiu sa, capitalitzat, competitiu, d'alt valor afegit, capaç d'escometre inversions i crear riquesa i ocupació, és impossible abordar qualsevol tipus de millora de tipus mediambiental*.

La sostenibilitat i millora en l'ús dels recursos disponibles sempre parteix d'un increment del capital disponible, ingredient bàsic juntament amb la creativitat de la funció empresarial per a l'emprenedoria de nous productes, solucions i innovacions que permeten fer més amb menys.

Per aconseguir aquest miracle de la innovació, on es recolza el progrés econòmic i benestar de les economies desenvolupades, és imprescindible comptar amb un marc institucional sòlid, lleis estables i predictibles que permetin escometre aquestes inversions, així com la deguda llibertat de preus i d'empresa que asseguri el correcte funcionament dels processos de mercat, competència i correcta assignació de capital.

En les jornades, un dels missatges que més es va repetir *és que la sostenibilitat mediambiental només és possible si existeix abans sostenibilitat econòmica i social*.

Aquesta sostenibilitat econòmica és essencialment un problema de càlcul econòmic i de correcta assignació del capital, sense aquesta correcta assignació de recursos, i com recordava bé **Javier Santacruz**, els països estan condemnats a un estat estacionari o d'estancament secular. Establertes aquestes bases és important corregir qualsevol externalitat que pugui sorgir durant els processos de producció, transformació i distribució; és a dir, d'activitats que suposin un desgast dels recursos naturals i que per la falta d'assignació de drets propietat dels mateixos, aquests no es trobin integrats dins del compte d'explotació de les empreses. D'aquí el seu nom d'externalitat. És llavors on apareix el paper de les administracions públiques que tenen el repte de "fixar el cost" d'aquestes externalitats, de manera que es puguin corregir i generar els recursos per evitar la sobreexplotació dels recursos, la seva erosió o contaminació.

LA NECESSITAT D'AFAVORIR UN MARC REGULATORI INTEGRAL I EFICIENT

Definit el **Què**, un altre dels grans temes que van sorgir al llarg de la jornada va ser el **Com**. La idea principal aquí és que la introducció d'objectius de sostenibilitat i economia circular ha de ser un procés de transformació gradual, no pot ser una empresa abrupta (tipus teràpia de xoc), que l'únic que aconseguiria seria posar contra les cordes el teixit productiu, més en l'entorn empobrit i precari que han quedat molts sectors amb la pandèmia de la Covid-19. Es requereix d'una transició a llarg termini que tingui més en compte la idiosincràsia particular de les diferents economies i sectors. De nou aquí, el fonamental és no perdre de vista que les mesures que es vagin introduint han de tenir en compte no només la sostenibilitat mediambiental sinó també l'economia i social.

La història ens demostra la importància d'aquest element seqüencial i holístic i els mals que es deriven quan una de les tres dimensions no es té en compte: Espanya, per exemple, encara pateix les conseqüències d'una mala gestió del cicle integral de l'aigua (amb el problema de les dessaladores, ineficients des del punt de vista econòmic i mediambiental), o els problemes que tenim en el nostre sector forestal per un excessiu zel mediambientalista que condemna als nostres boscos a un deteriorament innecessari al marge que han deixat de ser pulmó (mai millor dit) per a l'activitat econòmica productiva.

Casos en on, curiosament, l'abandonament de la dimensió econòmica i social comporta també un deteriorament mediambiental. En el cas particular i fonamental del cicle de l'aigua, **Ignasi Sans** va recordar com precisament el sector agrícola és fonamental en tot el referent al reaprofitament i reciclatge de l'aigua, com un exemple clar de com la sostenibilitat mediambiental amb el degut marc normatiu eficaç i estable pot fer que noves tecnologies hídriques podrien ser una peça d'enorme valor afegit per al conjunt del sector agroalimentari. Alguna cosa semblant passa amb tot el referent als productes derivats de la biomassa, compostatges i altres residus. que amb el degut desenvolupament normatiu poden ser palanques que reforcin aquesta idea d'economia circular en el sector primari.

La importància del sector primari

34% de la despesa pressupostària de la Unió Europea
77% del territori és zona rural
47% és sòl agrícola
30% és zona forestal
6% del PIB europeu

L'Europarlamentari Juan-Ignacio Zoido en la seva intervenció en les jornades, va recordar la importància vital i transversal de la indústria primària a Europa i a Espanya, on és un important motor econòmic i de creació d'ocupació, i cal donar-li la consideració d'estratègic.

A més de l'aigua, es va parlar durant les jornades també d'energia on **Joan Romaní**, director general de **Rofeica Energia**, va explicar la importància que té aquest sector transversal en tot el referent no únicament a la transformació circular com a les diferents iniciatives que busquen mitigar les emissions de CO2, quin impost ha suposat un cost enorme per al conjunt del sector energètic. Aquest canvi està accelerant el canvi en el mix energètic de les empreses productores d'energia que també estan recolzant-se en estratègies d'economia circular per aconseguir aquests ambiciosos objectius.

EL PAPER DE LA PAC EN LA TRANSFORMACIÓ RURAL

En la seva intervenció, l'europarlamentari **Juan-Ignacio Zoido**, va recordar la importància de la política agrària comuna a l'hora de vertebrar el projecte europeu i com ha estat un pilar de cohesió des dels seus inicis a mitjans dels anys 60s. Des de llavors, la PAC ha patit una sèrie d'importants transformacions en línia amb el conjunt de l'economia i realitat del continent. Zoido també va destacar el paper que ha jugat l'estratègia europea de sobirania alimentària durant la pandèmia i que ha assegurat el correcte subministrament i proveïment de tot tipus i classe de productes quan en altres regions havien de fer provisió de blat i arròs.

L'europarlamentari va remarcar la seva vigència que va també lligada a la seva transformació, sent el problema i gran risc, que molts volen convertir la PAC en una espècie de "iPhone", va ironitzar Zoido, un instrument multiusos que "serveixi per a tot", per frenar la despoblació, combatre el canvi climàtic, o per canviar la dieta dels Europeus, entre d'altres moltes. Aquest fet ha desnaturalitzant la PAC fent que aquesta perdi efectivitat (s'ha anat carregant de més càrrega regulatòria sense que aquestes hagin anat acompanyades de més inversions), sentit i, finalment, oblidar el seu propòsit inicial: **produir aliments de qualitat a preus raonables**.

És per això que Zoido va reclamar més inversions per al sector, fent menció expressa al projecte de millora de Canal d'Urgell, per a la sostenibilitat, i la digitalització de la zones rurals, posant de relleu la importància dels fons europeus per a la reconstrucció posats en marxa per la comissió que presideix Ursula Van Der Leyen. Referent a això, Zoido va denunciar que a dia d'avui menys de l'1,5% d'aquests fons destinats a l'economia espanyola està previst que es facin servir en el sector agroalimentari, una cosa que és urgent corregir.

"Espanya compta amb 140.000 milions d'euros en forma de préstecs tous i subvencions per afrontar inversions que avancin en la seva transformació i finançar projectes com la millora de Canal d'Urgell, la sostenibilitat mediambiental del sector, la digitalització de les zones rurals o el desplegament del 5G. Aquests fons han de ser una eina que arribi al conjunt del teixit productiu empresarial i molt especialment a la PIME.

EL SECTOR RAMADER I L'ECONOMIA CIRCULAR: EL CAS DE BON ÀREA

Ramon Alsina va explicar el cas d'èxit de Bon Àrea que des de fa més de tres dècades ha desenvolupat la seva activitat de manera molt estretament lligada als valors de sostenibilitat mediambiental, estratègia del "Camp a la Taula" i economia circular avui tan en voga. Un compromís que juga un paper estratègic amb la pròpia proposta de valor del grup que no és altra que la de ser capaços d'oferir als seus clients productes de qualitat a preus competitiu.

Alsina va remarcar com la seva estratègia del "Camp a la Taula" i d'aprofitament de residus i minves al llarg del seu procés productiu i de transformació, és fonamental per a ser capaços al mateix temps de complir amb aquest compromís amb els clients d'oferir productes a el preu més competitiu possible. Un exemple clar de com la política mediambiental i valor econòmic són dues cares d'una mateixa moneda. Per Alsina l'economia circular es resumeixen en una utilització responsable dels recursos de manera que no es consumeixi, "no es engreix" res que després no vagi aportar valor econòmic, cosa que per al grup Bon Àrea passa pel bon aprofitament de minves i residus.

En la seva intervenció, Alsina va posar tres grans exemples on el grup ha desenvolupat importants casos d'èxit: la producció avícola i ramadera, la producció d'energies renovables (netes), en centres de producció i botigues, i el model de logística sostenible del grup, el que inclou importants innovacions en els materials que s'utilitzen per a l'empaquetat de productes i el reciclatge de molts dels seus embalatges.

En el torn de preguntes, Alsina també va assenyalar el suport d'Àrea de Guissona a la modernització dels Canals d'Urgell i les inversions que poden ampliar la capacitat tant de sistema d'Urgell com del Segarra-Garrigues.

"Per aconseguir preus competitiu per als nostres consumidors, al mateix temps que mantenim un compromís social amb el territori, seguim des de fa més de trenta anys els principis de l'economia circular."

LES PRINCIPALS FORCES DE LA TRANSFORMACIÓ DEL SECTOR AGRÍCOLA GLOBAL

Martín Gurría, consultor sènior del **Banc Mundial**, responsable per a projectes d'agricultura a l'Àfrica i Àsia Central, va contextualitzar els canvis i necessitat de transformació del sector agrícola europeu assenyalant tres grans forces globals a tenir en compte. La primera d'aquestes forces és en molts casos el delicat equilibri entre el que són ingressos públics (subvencions i ajudes) vs. ingressos privats de molts agricultors en països desenvolupats i emergents i com això està pivotant i canviant en els últims anys.

Gurría va distingir entre ajuts directes a productor, i ajudes a serveis generals, on el Banc Mundial ha centrat més atenció. Si bé abans els agents supranacionals subvencionaven l'adquisició de llavors, o completaven de forma directa els ingressos del productor, avui el focus s'ha posat en el desenvolupament d'un ecosistema (infraestructures, mitjans, centres de formació, millora institucions, desenvolupament de hubs tecnològics, etc.) que faciliti la innovació i el desenvolupament (o béns públics).

LA NECESSITAT D'UNA TRANSFORMACIÓ GRADUAL

Poder comptar amb una transformació lenta resulta essencial i és un tema que els legisladors han de tenir sempre present a l'hora d'abordar els ràpids i exigents canvis regulatoris que s'estan desenvolupant. La veritat és que regular molt i malament és molt fàcil, i només hem de treure el cap a qualsevol BOE i veure els centenars de milers de pàgines de regulació nacional, autonòmica, municipal i també supranacional que generem cada any. Una regulació cada cop més feixuga, cara de complir, i difícil de fiscalitzar.

És important fer arribar l'exigència al conjunt de les administracions públiques que el marc regulador per aquesta transformació en el sector han de tenir en compte les normatives i marc legislatiu ja existent, evitar duplicitats, i procurar una regulació que sigui comprensible, predictable i el compliment sigui el menys costós possible.

Una regulació que ha de tenir en compte l'estructura econòmica, és a dir, quin és el punt de partida, i fixar objectius i terminis assumibles pel teixit productiu i la seva capital disponible. Una regulació que doni suport a una memòria econòmica i d'impacte, que entengui les conseqüències de segon i tercer ordre que pot generar, i que no perdi de vista la visió holística i orgànica de l'objecte que pretendre regular i transformar.

Finalment, aquesta regulació ha de procurar establir terminis, donar graus de llibertat, reconeixent que la realitat del mercat és canviant i que cada dia el sector privat dóna amb solucions més eficients als problemes a què s'enfronta. En aquest sentit, la regulació no pot convertir-se (com passa tantes i tantes vegades) en un fre i un obstacle per a l'aparició de noves innovacions.

Notícies bresu de l'Institut Agrícola

Tot seguit informem d'algunes de les darreres actuacions dutes a terme per l'Institut Agrícola

■ Observacions al projecte de Reial Decret sobre protecció de les aigües contra la contaminació difusa produïda pels nitrats

Des de l'INSTITUT AGRÍCOLA ja fa temps venim manifestant que el sector agrari i agroalimentari porta molt temps realitzant millores en els sistemes de producció per a reduir el consum de nitrats, així com la pèrdua d'aquests per lixiviació i processos similars. I que la dilatada campanya de criminalització del sector envers la culpabilitat de la contaminació de les aigües subterrànies no és just ni pertoca.

Així mateix, recents estudis i informes encarregats per l'Administració autonòmica confirmen que l'origen real de la presència de nitrats en els aqüífers no és culpa, totalment, del sector agrari. Entre altres orígens, s'apunten com a possibles causes d'aquesta contaminació: Pèrdues de la xarxa de clavegueram, deficiències en el tractament de la xarxa de clavegueram i la seva depuració, o zones urbanes sense xarxa.

No té sentit establir mesures per a limitar la contaminació de nitrats en el sector agrari, quan aquest no és el responsable de la contaminació. I els esforços que suposaran les mesures no tenen efectes directes sobre la concentració de nitrats en els aqüífers. Han d'aplicar-se altres mesures per part de les Administracions competents que incloguin adequar les infraestructures de l'aigua i la seva depuració. Al seu torn s'han de considerar i valorar els esforços del sector agrari, que han suposat la millora qualitativa de la situació ambiental dels aqüífers.

Pel que fa a la revisió de les zonificacions, aquesta s'ha de fer tenint present la càrrega de nitrogen d'origen agrari i la càrrega de nitrogen d'origen humà. Incloent-hi només les zones vulnerables que tinguin un valor

superior als 50 mg N/l i on la fertilització agrària realment suposi un risc objectiu per la contaminació dels aqüífers.

També es demana una aplicació laxa del principi de seguretat, establint les restriccions allà on s'està segur d'un alt nivell de contaminació, no de protegir per si de cas, com estableix el projecte. El legislador ha d'establir un nivell de prealerta, establint valors objectius a partir dels quals establir limitacions parcials —per exemple, a l'abonat.

La valoració de les situacions corresponents a les aigües subterrànies ha d'incloure una informació molt més detallada sobre l'origen dels nitrats. Atès que les mesures previstes per aquest Reial decret tindran impacte cert sobre les activitats agropecuàries és necessari verificar en quin percentatge real contribueixen aquestes activitats a la contaminació detectada. Tenint en compte que la tecnologia actual ja permet, mitjançant les dades *isotòpics, diferenciar l'origen dels nitrats detectats.

Pel que fa als programes d'actuació, la valoració de les mesures i la seva revisió ha de contemplar l'horitzó temporal perquè aquestes sorgeixin efecte i particularment per a la seva revisió. Atès que sovint s'urgeix la implantació de noves mesures quan encara no es pot avaluar si les ja preses han tingut efecte. Per a això cal tenir en compte que en funció de la geologia i del flux en el subsòl, el termini de renovació de l'aigua en un aqüífer pot portar dècades. Per la qual cosa és imprescindible verificar quins increments actuals no es corresponen a aportacions de nitrats del passat, i al seu torn que les mesures actuals sorgeixen efecte en els terminis de revisió.

■ L'INSTITUT AGRÍCOLA demana al Defensor del Poble espanyol la derogació de l'impost sobre el Patrimoni

La Llei de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2021 ha introduït dues modificacions molt rellevants en l'impost sobre el Patrimoni: Incrementa el tipus marginal màxim passant del 2,5% al 3,5% —és a dir, s'incrementa en un 40% !—, i s'estableix el manteniment amb caràcter indefinit de l'impost. A la vista de tot plegat, i pel caràcter anòmal de l'impost sobre el Patrimoni en l'àmbit del dret tributari de la Unió Europea —només existeix a Espanya—, ens hem afegit al clam del sector empresarial i econòmic d'arreu —com ara CEOE o FOMENT DEL TREBALL—, per a demanar-ne la seva derogació. Especialment per que entenem que es tracta d'un impost clarament confiscador, vulnerant el principi de la no confiscació que proclama l'article 31.1 de la Constitució espanyola.

■ Aportacions al projecte que modifica el Reial decret 1363/2018 per a l'aplicació de les mesures del programa de suport 2019-2023 al sector vitivinícola espanyol

La modificació va dirigida especialment al procediment per a demanar l'ajut a la collita en verd. I vista la problemàtica que ha tingut la seva aplicació enguany, especialment a Catalunya, on s'han acabat denegant moltes de les sol·licituds inicialment admeses en base a exigències no incloses a les bases de l'ajut, l'INSTITUT AGRÍCOLA hem cregut oportú aportar tot un seguit d'al·legacions. Un resum de les nostres aportacions han estat les següents:

- Fixar el 15 de gener de cada any com a data màxima de sol·licitud de petició per part de les Comunitats Autònomes és molt prematura. En aquesta data és difícil estimar si es donen els condicionants perquè es decideixi que ha d'aplicar-se. La sol·licitud de la mesura s'estableix sobre la base dels estocs de vi i vi base existent —que dificulta la formació de preu— i les expectatives de mercat. El 15 de gener pot ser que els estocs de vi —o cava— per al cas del vi base ja haurien de ser clars. Però no els és per als vins embotellats, donada la proximitat de la data amb el Nadal. En aquestes dates la quantitat

emmagatzemada de producte acabat de les cases comercials pot tenir fortes oscil·lacions, especialment per si hi ha exportació, retorns comercials, etcètera.

- S'ha d'incloure, en el moment de la sol·licitud de l'ajut, l'autorització del propietari de la finca, cas que el sol·licitant sigui un parcer, per a evitar-li crear perjudicis. La sol·licitud i percepció d'una ajuda pública ha de ser comunicada i informada a totes les parts del contracte. Al seu torn, aquesta ajuda és un dels ingressos de l'explotació. Per tant, el repartiment de l'import concedit d'ajut ha de ser proporcional a la participació establerta en el contracte de parceria.
- Respecte dels criteris de prioritat per atorgar l'ajut, caldria incloure una puntuació al contracte de parceria. Atès que aquest es basa en l'acord mutu de diverses persones per a unir aportacions per a un fi comú. I tots participen dels avatars de l'activitat, ja siguin beneficis o pèrdues.

■ Interposició d'un Recurs Contenciós Administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya contra l'aprovació del Pla de protecció del medi natural i del paisatge de l'Alta Garrotxa

De la tramitació d'aquest Pla de protecció ja en portem parlant des de fa tres anys —podeu consultar *la Drecera* número 175 de maig-juny 2019 i número 177 de setembre-octubre 2019. Expedient que es va iniciar amb l'avaluació ambiental estratègica del mateix, endegada el febrer de 2018. I del que recentment, per Acord de Govern 15/2021 de 9 de febrer, se n'ha aprovat definitivament el Pla de protecció.

El text aprovat —publicat al "*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*" d'11 de febrer de 2021— no incorpora algunes de les observacions i al·legacions fonamentals que en el seu moment l'INSTITUT AGRÍCOLA varem demanar. Entre aquestes hi hauria la major representativitat dels propietaris privats en els òrgans de gestió, o la manca d'incorporació dels drets dels boscos com a embornals de CO₂, o inexistència d'un estudi econòmic i financer.

Per tot plegat, en defensa dels propietaris i empresaris forestals de l'Alta Garrotxa, hem cregut adient interposar un recurs contenciós administratiu contra l'aprovació de dit Pla de protecció.

■ Celebració de l'Assemblea General Ordinària

El passat 18 de març es va dur a terme l'Assemblea General Ordinària. Malauradament la situació sanitària i les restriccions de mobilitat i de reunió van fer que aquesta no es pogués desenvolupar amb la presència dels socis i sòcies a la nostra seu social del Palau Fivaller. Però tot i així, donat que ja la de l'any passat no es va poder fer per l'estat d'alarma sanitari, la Junta Directiva va decidir que, encara que fos virtualment, no es podia demorar informar de les actuacions realitzades durant els passats anys 2019 i 2020. Així com, en ares a l'exercici del deure de transparència, presentar els estats de comptes de l'Entitat dels mateixos anys, demanar-ne la seva aprovació, i la presentació i aprovació del Pressupost del present exercici. Tot i que com va manifestar el propi President fer una Assemblea de socis telemàtica no té el caliu ni la presència de fer-la presencialment, això no va ser obstacle per a que es desenvolupés amb normalitat,

Després de les explicacions donades pel President, de la memòria d'activitats del 2019 i 2020, de les que abastament us n'hem anat informant des d'aquesta revista, el Tresorer va exposar els comptes del 2019 i 2020, així com els pressupostos del 2020 i 2021. Tots ells van ser aprovats per unanimitat. Finalment el President va exposar alguns dels reptes i objectius del present 2021. Desitjant, per acabar, que la propera Assemblea es pugui realitzar presencialment, un cop acabada aquesta situació sanitària que ens ha tocat viure, així com l'agraïment a tots els participants i als 108 que van delegar el vot.

Suficiencia de las ayudas frente al riesgo de zombificación del tejido empresarial

Por Javier Santacruz - Economista
Director del Servicio de estudios del Institut Agrícola

El presidente del Gobierno, Pedro Sánchez, ha presentado el enésimo plan de ayudas al sector servicios por un importe de 11.000 millones de euros. Como suele ocurrir con el Gabinete Sánchez, la medida se ha anunciado sin especificar –al menos en sus líneas más relevantes– cómo se va a materializar y cuáles van a ser las herramientas específicas que se van a utilizar. Tras varias semanas de peticiones de ayudas directas a las empresas tanto dentro como fuera de España, el Gobierno actúa a remolque de las circunstancias políticas, económicas y sociales, dedicándose sistemáticamente a lanzar planes aparentemente ambiciosos de ayudas a los sectores más afectados por la crisis, pero sin que entre ellos haya un mínimo atisbo de coherencia necesaria en política económica.

Se acostumbra a sumar peras con manzanas. Cuando el presidente Sánchez habla de los 20 puntos de PIB de tamaño del paquete de ayudas al sector productivo español, se agregan fundamentalmente dos categorías conceptualmente distintas: por un lado, medidas directas contra cuenta de resultados como los ERTE (reducción de costes laborales) y, por otro lado, medidas directas contra balance (la extensión de avales ICO en crédito bancario). En este sentido, no ha existido como sí ha sucedido en otros países europeos importantes ayudas fiscales, las cuales son (junto con el bancario) el canal más directo y eficaz para apuntalar, primero, la liquidez y, segundo, la solvencia.

Más allá de la composición y distribución de los 11.000 millones anunciados –lo cual es enormemente relevante– la más que previsible naturaleza de las ayudas y sus canales de transmisión no ayudan a la necesaria

recapitalización de las pymes y autónomos, los cuales han visto cómo se hunden sus ingresos, mientras que sus costes son rígidos a la baja (tanto en costes salariales como en costes energéticos), partiendo de un escenario financiero anterior al ‘coronavirus’ ya de por sí precario: según los datos del Banco de España, al cierre de 2019, el 31% de las pymes tenía rentabilidad económica negativa y una cuarta parte de ellas presentaban ratios de endeudamiento (deuda sobre pasivo total) superior al 80%. De hecho, persistir en las medidas que se tomaron a mediados de marzo (tanto ERTE como avales ICO) incluso podría dificultar la salida general de las empresas, aportando más confusión al actual escenario y haciendo discriminación de unos sectores frente a otros, compitiendo por recibir más ayudas.

Por tanto, una situación de partida especialmente precaria para las empresas pequeñas, a la que se suma un año de enormes pérdidas económicas y la incertidumbre en torno al más inmediato futuro, hace que cada día sea más necesario un plan de rescate del tejido empresarial español, entendido este plan como un sistema transparente, generalizado y directo de recapitalización de las empresas, especialmente las más pequeñas y medianas que tienen más dificultades en acceder tanto a financiación bancaria como a mercado de capitales.

Así, es necesario plantearse qué alternativas hacen escapar a las empresas del efecto “bola de nieve” pérdidas-deuda (financiar pérdidas con deuda, sin ir más lejos). En primer lugar, es necesario determinar el tamaño del desafío, sin duda un múltiplo muy superior

a los 11.000 millones propuestos. Concretamente, es necesario observar la estimación última realizada por el Banco de España, la cual elevaba entre 4 y 8 puntos porcentuales la proporción de empresas insolventes hasta el 20% del total de las empresas, incrementándose especialmente el porcentaje de empresas inviables frente a las empresas viables. Con lo cual, ir a concurso tampoco garantizaría un mayor salvamento de empresas. Hay que valorar el tamaño de este rescate, especialmente cuál es el coste neto para el erario público y cuál es el coste neto para el sector financiero.

En segundo lugar, es crucial determinar los mecanismos o herramientas que hagan llegar con eficacia las ayudas a las empresas. Así, la creación de un gran fondo de capital público-privado que inyecte capital híbrido en las pymes (la versión adaptada del esquema de recapitalización de la SEPI orientado sobre todo a grandes y medianas empresas) o la generación de créditos fiscales con cargo a los pagos de impuestos realizados en el promedio de los últimos 2 o 3 años, que se computen como capital y se devuelvan en un plazo alargado en el tiempo, son probablemente los mecanismos más eficaces, más transparentes y con menor margen de decisiones discrecionales que, por ejemplo, dejar en manos de las CC.AA la concesión de subvenciones cuyo control y evaluación de resultados es francamente difícil.

Pero también a la hora de conceder este tipo de ayudas directas, es necesario medir hasta dónde pueden llegar para no chocar con los preceptos europeos en materia de ayudas de Estado, máxime cuando se ha habilitado el mecanismo de los fondos extraordinarios para la recuperación y la resiliencia (#NextGenEU), la autorización por parte de la Comisión Europea de inyecciones de capital público en empresas europeas que ya antes tenían titularidad pública o la compra masiva de títulos de deuda corporativa llevada a cabo por el Banco Central Europeo (BCE).

En tercer lugar, es imprescindible fijar criterio con respecto a la gestión de los paquetes concedidos en los meses anteriores. Barajar quitas o incluso impagos de los créditos concedidos con avales ICO supone premiar

a unos frente a otros, fomentando una competencia desleal que además provoca un serio problema de morosidad en la banca.

En cuarto y último lugar, no debe olvidarse hacer una conceptualización correcta de lo que sucede. Las medidas sanitarias para luchar contra la expansión de una enfermedad tan mortífera como la que seguimos padeciendo, ha llevado a implementar severas restricciones de las actividades económicas consideradas como no esenciales, incluso llegando a la prohibición. En este sentido, un escenario sobrevenido como éste y la forma en que desde los diferentes Gobiernos se ha abordado la pandemia, exige del reconocimiento de indemnizaciones por los daños causados medidos como lucro cesante. ¿Será capaz España de *abrir este melón*?

En suma, el Gobierno tiene la oportunidad en su mano de evitar una recesión de balances que conduzca, por un lado, a una intensiva destrucción de empresas (habremos cambiado con respecto a 2008-2012 la destrucción de empleo presente por destrucción de empresas) y, por otro lado, a que las que quedan funcionando estén abocadas al subsidio permanente para no quebrar. A este fenómeno global se le puede calificar de “zombificación” del sector empresarial. Esperemos no acabar ahí.

"Es necesario determinar el tamaño del desafío, sin duda un múltiplo muy superior a los 11.000 millones propuestos"

Artículo publicado en El Español

AMADEU ROS

President de la Comunitat de Regants dels Canals d'Urgell

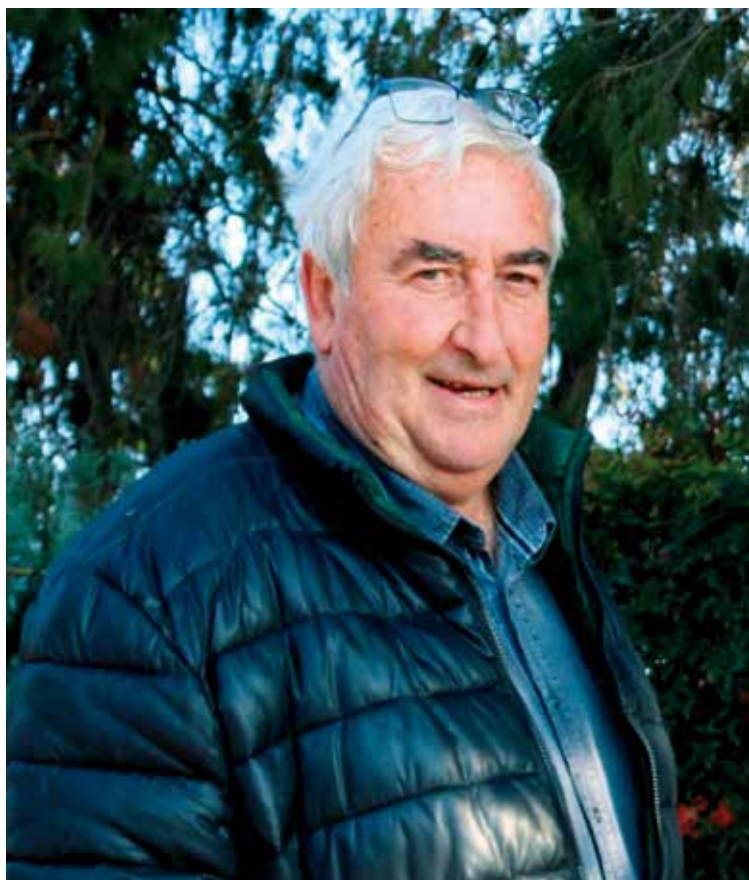
Canals d'Urgell, una infraestructura hídrica que cavalca entre la tradició i la modernitat, amb el repte de seguir regant prop de 70.000 hectàrees en una de les zones agroalimentàries més importants del nostre país, fer-ho amb més eficiència tant d'aigua com energia i seguir sent un dels pols econòmics més importants de l'economia catalana.

Parlem amb el president de la Comunitat de Regants, el qual té en l'horitzó més immediat el repte d'avançar en un gran projecte de modernització en un context econòmicament complex, però en un terreny abonat per a la prosperitat futura:

Senyor Ros, vostè encapçala aquesta comunitat de regants des de 2018. ¿Quines creu que han estat les principals fites d'aquests últims anys i com estan posicionats en aquest moment tant la comunitat com el sector agroalimentari de la zona per escometre les importants transformacions que ja, a curt termini, s'estan començant a posar en marxa?

Va ésser al desembre de 2018 que vam guanyar les eleccions amb una majoria molt gran i un objectiu principal: la modernització de tota la zona regable dels Canals d'Urgell que abarca 5 comarques de Catalunya, l'Urgell, Pla d'Urgell, Segrià, Noguera i les Garrigues. Una modernització obligada per continuar produint aliments, i el més important, que és tornar la il·lusió al territori.

Tenim un sector agroalimentari potent però encara el podem potenciar més. Aquests últims anys han servit per preparar el terreny i estar en condicions òptimes per emprendre les grans reformes que en aquests propers anys posarem en marxa per potenciar un hub agroalimentari d'enorme importància com el de la nostra terra.

Fa uns pocs mesos en una declaració pública assenyalava que el projecte de modernització dels Canals d'Urgell serà "una revolució". ¿Quins elements són els que creu que faran "revolucionari" aquest projecte?

El principal element revolucionari és que hem de canviar una part important dels cultius, Catalunya només produeix un 40% dels productes alimentaris que necessita. Aquest canvi només es pot fer amb regs modernitzats. Aquests dos primers anys hem parlat amb totes les empreses agroalimentàries que operen a la zona regable. Tenim el sector de la fruita molt potent, del qual exportem aproximadament el 60%, també tot el sector de la ramaderia (porcí, vedell, pollastre). S'ha de crear noves indústries quan comencem la modernització per produir nous aliments. La propietat de la terra està molt repartida i la creació de noves indústries potenciarà que els joves pagesos es puguin guanyar la vida amb productes de més valor adquisitiu.

Un projecte de les característiques que exposa, què suposarà realment per al sector agroalimentari de Catalunya? ¿Hauríem d'aspirar a crear un potent hub agroalimentari al sud d'Europa que pugui competir amb altres?

El sector agroalimentari està preparat per aquesta transformació i així poder crear aquest potent "hub" agroalimentari del sud d'Europa. Quan tots els organismes internacionals diuen que el món estarà faltat d'aliments en els propers anys, tenim l'obligació de portar aquest canvi d'alguns cultius. Tenim aigua i l'hem d'aprofitar més que mai, doncs tots els països aposten per la seva agricultura i la seva modernització de regadius.

Segons les dades del Pla Nacional de Regadius, Espanya té 3,8 milions d'hectàrees regables, de les quals més d'1 milió es reguen amb infraestructures de més d'un segle d'antiguitat. No obstant això, només es planteja una inversió de 1.137 milions per al conjunt de país en matèria de modernització. ¿Serà el finançament europeu la "taula de salvació" per a què els regants aconseguixin els diners necessaris davant l'escassetat de fons proveïts per l'Estat i l'administració autonòmica?

Un any abans de la pandèmia (Covid) ja vàrem treballar conjuntament amb l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre i Foment del Treball per accedir a la Comissió Europea explicant la Modernització dels Canals d'Urgell per buscar fons. Arriba el confinament el 13 de març de 2020 i durant aquest temps queda demostrada la importància del sector agroalimentari davant tota la societat, i Europa crea tots aquests fons, i ens presentem a aquesta convocatòria, que espero que no falli, i que tant el Govern de la Generalitat (que també tindrà part d'aquests fons) com el Govern de l'Estat es posin d'acord per portar a terme aquesta modernització.

Un projecte de modernització de regadiu com el que vostè ens descriu, ¿quins aliats té en aquest moment al territori i fora d'ell? I adversaris?

Quan vam començar aquest mandat, sabíem que haviem d'implicar tota la societat, tot el món empresarial agroalimentari, i així ho expliquem a totes les empreses que operen al territori i també a totes les associacions creades els darrers anys (mediambientals) pel tema de les banquetes i el seu arbrat, amb la finalitat que la societat pugui gaudir, passejant, anant amb bicicleta, etc. Però és amb l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre i amb Foment del Treball que comencem a treballar junts perquè totes les empreses donin suport a aquest projecte, i aquests són els grans aliats, per la qual cosa donem les gràcies a ambdues institucions perquè sense elles no ho tiraríem endavant, i en canvi avui estem batallant perquè tot plegat sigui possible. Com he dit anteriorment, vàrem començar a veure'ns amb membres de la Comissió Europea, del Govern de l'Estat del Govern de la Generalitat. Quant als adversaris, no m'interessen i si n'hi ha, no hi tenen cabuda.

Un recent informe del Banc Mundial assenyalava la competència creixent entre l'aigua que es destina a l'ús agrícola (el 70% de l'aigua a nivell global) i la que va per consum humà, reforçant les posicions de certes veus del món ecologista que defensen restringir l'aigua per a reg. ¿Quina resposta li pot donar a aquest plantejament i quin, al seu parer, podria ser un escenari d'equilibri entre l'ús de l'aigua per a reg i per a consum humà?

Sense cap dubte que passa per la Modernització. Tots sabem que, primer que tot, l'aigua és per al consum humà; l'aigua que podem alliberar ha de servir per a altres regadius i per a consum humà. Però el principal és que hem de ser intel·ligents a tenir preparades les infraestructures que s'han de fer a Catalunya (harmonització del Canal Segarra-Garrigues), la qual cosa està sobre la taula de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre i d'altres.

Les negociacions de la PAC mostren les tensions entre els grups tradicionals de defensa de l'agricultura enfront dels mediambientalistes encapçalats pel propi vicepresident de la Comissió Franz Timmermanns. ¿Estem abocats a un conflicte entre política mediambiental i política agrícola, amb l'aigua per a reg agrícola al mig, tot i que als polítics se'ls ompli la boca amb la defensa del regadiu?

Al nostre projecte de Modernització l'acompanya un projecte mediambiental de plantació d'arbres entorn dels Canals, d'una via verda per passejar o anar amb bicicleta, i de la restauració del Patrimoni entorn dels Canals perquè així totes aquestes associacions també se'l sentin seu. Tot això esmentat és possible als Canals d'Urgell, necessitem conviure amb tots, és així com

ho hem començat a fer als Canals d'Urgell, demanant a tots aquests grups suport a la Modernització. N'hi haurà prou? i menys precarietat al mercat laboral.

Un dels termes de moda és la "resiliència". ¿Com es tradueix això en el dia a dia de la Comunitat de Regants i com creu que contribuirà el projecte de modernització de regadiu en els propers anys amb aquesta finalitat?

Aquesta pandèmia ens ha situat a tot el sector agroalimentari al tercer lloc en importància de tot el que la societat necessita. Vull dir tothom sabem que el primer és la Sanitat, després l'Educació i nosaltres hem de reivindicar el tercer lloc. Així ha quedat demostrat, hem continuat treballant perquè a la societat no li faltés aliments i així ha estat. Ara és, doncs, quan tenim l'oportunitat de fer-nos valer més que mai i conseqüentment, totes les inversions retornaran immediatament a la societat, ja que la creació de noves indústries per a nous productes, com he dit abans, ens convertirà en una zona pròspera, com va ésser al seu moment, la construcció del Canal d'Urgell. Hem de recuperar aquesta il·lusió.

Un altre dels termes de moda és la "digitalització". Sobre aquest punt, ¿quines actuacions considera necessàries en matèria d'infraestructures hídriques, i més concretament en l'àmbit de la seva Comunitat de Regants?

Pròximament, firmarem un conveni amb l'IRTA consistent en una prova pilot que hem començat a dur a terme en varies finques del Pla d'Urgell per aplicar-hi la tecnologia 5G, conjuntament amb l'Agència Espacial Europea, per poder informar de les veritables necessitats hídriques de les plantes ja que aquests seran els

pròxims "vigilants de regs", que informaran als pagesos de quan convé regar amb un reg ja modernitzat ja que a través del mòbil es programaran els hidrants. Avui ja estem digitalitzant les comportes dels Canals d'acord amb l'estudi de Modernització.

Abans de finalitzar aquesta entrevista, no puc deixar passar l'oportunitat de preguntar-li per una qüestió que ha generat àmplia polèmica com és la creació de la primera referència cotitzada de preus de l'aigua als Estats Units. Vostè que representa una institució que s'encarrega de gestionar l'aigua per a milers d'hectàrees, ¿com veuria que s'instaurés un indicador global de preus de mercat de l'aigua al nostre país, avançant sobre els actuals mecanismes de preus de concessions i cànons públics?

Potser no correspon dir i què vaig a dir, però tot va relacionat. Sempre recordo el que va dir el president de Foment del Treball, (Sr. Sánchez Llibre) en una Jornada a la qual em va convidar l'Institut Agrícola català de Sant Isidre: Hem de trobar els governants fórmules jurídiques perquè fons d'inversions anglosaxons, àrabs, etc. no ens prenguin el Territori perquè aquí sí que tenim aigua. Una vegada modernitzat i aplicada la nova tecnologia que hi ha al mercat, sabrem el consum real de cada cultiu i veurem com es pot aplicar el que em pregunteu.

Moltes gràcies

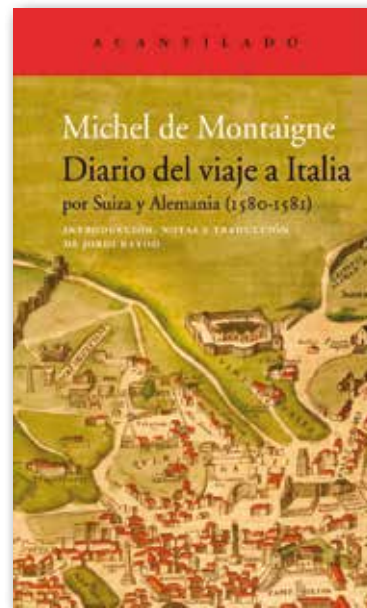
Lectures recomanades

Diaris de Michael Montaigne

Hi ha llibres que es poden llegir diverses vegades, i llibres que es poden estar llegint tota una vida. Aquest és el cas dels *Assaigs* de **Michel de Montaigne** (1533-1592), autor d'un únic llibre, que apareix per primera vegada en 1580 i que des de llavors no ha parat d'acumular edicions. És per això que l'interès pels escrits de Montaigne mai ha deixat de créixer i l'empresa per editar els diferents textos i notes que va llegar l'aristòcrata i terratinent francès són innumbrables. Una d'aquestes aventures bibliòfiles és la de *Diari del viatge a Itàlia*, un recorregut que va fer l'autor francès el 1580 a través de Suïssa i Alemanya. Va ser l'erudit **Joseph Prunius** (1742-1815), el que primer descobreix aquest manuscrit en el vell *château* de Montaigne. Es tractava d'un petit volum de 278 pàgines de què res se sabia.

Aquesta novetat editorial va causar gran commoció en el món de les lletres on Montaigne ja ocupava un lloc molt destacat. Prunius, aconsellat per **D'Alembert**, un dels acadèmics que impulsa la primera Enciclopèdia, es va proposar editar una mena d'antologia d'aquells textos que despertaven l'interès per la ploma que els havia escrit, però la temàtica era erràtica, plena de detalls de la vida privada de l'autor (era un volum segurament escrit per a ús privat), deixant únicament les observacions que podien ser d'interès general. Malgrat aquestes bones intencions, la veritat és que el **comte de Segur**, hereu del *château* de Montaigne i custodi de la seva obra, es va oposar frontalment al fet que els textos originals poguessin ser purgats de manera arbitrària, afectant la integritat de l'obra. D'aquesta manera finalment es va acordar treballar una edició íntegra, acurada, que sortiria editada per primera vegada el 1774 i que Quaderns Crema recupera per al lector en espanyol en una acurada edició traduïda i treballada per Jordi Bayod.

Es tracta d'uns diaris no necessàriament escrits tots per Montaigne, que realitza aquest peculiar viatge per Europa, de propòsit no sempre de el tot clar, acompanyat per un notable seguici entre els quals es troba els autors de diverses de les entrades del diari. La part del diari que se circumscriu a el viatge per Itàlia, amb parada clau a Roma, si és del propi Montaigne que és, a la fi, el gran protagonista del llibre i centre de les mirades, i el que desperta el mateix interès del llibre.

Al marge que el text constitueix de per si una indagació històrica en el propi pensador francès, el llibre aprofundeix en molts dels temes tractats en els assajos com la salut, la llibertat política, la religió, els elements que afavoreixen l'avanç de les civilitzacions humanes, o el problema de diners, una de les seves obsessions vitals i que en els Diaris ocupa un paper central. Montaigne, a partir de la mort del seu pare en 1568, i quan hereta la seva fortuna familiar, va estar obsessionat amb el tema de l'estalvi ja que li aterria la ruïna. Aquest és un dels elements que van fer que abandonés la vida pública i portés una vida pràcticament monacal. Una patologia reconeguda pel propi autor i de la qual assenyala superar, en part, gràcies a el viatge a Itàlia que el va obligar a incórrer en certes despeses que li van suposar sens dubte també importants plaers.

Les observacions sobre religió són un altre dels temes de més interès per al lector, com quan Montaigne fa notar després del seu pas per Alemanya, com Luter ha deixat encara més divisions internes sobre la interpretació de les Sagrades Escripures, encara que sempre amb un to amable i positiu envers el pluralisme religiós (polític), base de la civilització occidental. També inclou una afinada descripció de la religiositat a Roma, de la qual Montaigne, devot i defensor de la superioritat de la teologia catòlica en relació a les seves visions competidores, escriu és sobretot "aparença de devoció", de la qual assenyala és la qualitat més fàcil de pretendre. Finalment, Montaigne aprofita aquestes pàgines per recrear al lector sobre les bel·leses d'aquest món i reflexionar sobre els factors que impulsen la raó humana. Pensaments sobre camps, camins, edificacions, el creixent urbanisme, o la seva genuïna admiració pels enginyers mecànics que comencen aparèixer en molts tallers europeus, o els avenços en les arts i les ciències que no seran aliens per aquest home renaixentista.

Quan la UE pot convertir-se en enemiga de sí mateixa

Una agricultura 100% ecològica compromet la independència alimentària a la Unió Europea

- La conversió ecològica dels cultius intensius i super-intensius, que són els que asseguren el subministrament alimentari a la UE, costaria entre un 25% i un 40% dels rendiments per hectàrea, posant en perill el subministrament d'aliments a Europa.
- La crisi ha augmentat la preocupació d'Europa per la seguretat del subministrament alimentari no perquè ja hi hagi hagut restriccions importants, sinó per les que es puguin produir en el futur. El que sempre s'ha donat per fet, pot no ser així sempre.
- Estratègies com "del camp a la taula" o "biodiversitat" que estableixen una forta condicionalitat ecològica, no es poden aplicar de la mateixa manera a tot tipus de producció agroalimentària.
- L'establiment de la condicionalitat ecològica s'ha de fer gradualment, centrant-se en zones de cultiu tradicionals que ja són ecològiques per se o pròximes a ser-ho.

Durant dècades, l'anàlisi, disseny i aplicació de les polítiques europees partia de fonaments de base que es donaven per fet. Un dels més importants és la capacitat instal·lada de producció, transformació i comercialització de productes agroalimentaris a costos assequibles per al consumidor final. Sobre aquesta base -en la major part de les ocasions indiscutible- es van posar en marxa diferents regulacions, prenent com a constant aquesta capacitat de produir aliments sempre, i en tot moment, de manera suficient i assequible.

Ha hagut de venir una fortíssima crisi sanitària i econòmica per a fer-nos adonar de la importància de les capacitats estratègiques agroalimentàries, en un context d'importantes restriccions en el comerç mundial. La crisi ens ha fet veure el risc que el que s'ha donat sempre per fet, pot no ser sempre així. D'aquí, l'augment de la preocupació de les institucions europees per la seguretat del subministrament alimentari de 27 països que sumen gairebé 500 milions de persones, no perquè ja s'hagin produït importants restriccions, sinó per les que es poden produir en el futur.

Un dels principis rectors de la UE diu, en el seu article 39, que l'objectiu de la UE és incrementar la productivitat agrícola, garantir un nivell de vida equitatiu a la població agrícola, establir els mercats, garantir la seguretat dels proveïments i assegurar al consumidor subministraments a preus raonables. Hi ha dues variables fonamentals per a complir amb aquest objectiu. Primera, la generació permanent d'excessos d'oferta en els principals productes agroalimentaris (suficiència de proveïment alimentari unida a la contribució de la UE al subministrament alimentari mundial) i, segona, mantenir sota control els preus en origen dels aliments.

Respecte a la primera, preocupa l'efecte que pugui tenir a mitjà termini l'adopció de polítiques com les estratègies "Del Camp a la Taula", "de la Biodiversitat", el Pla d'Acció d'Economia Circular o recentment l'estratègia de promoció de productes ecològics.

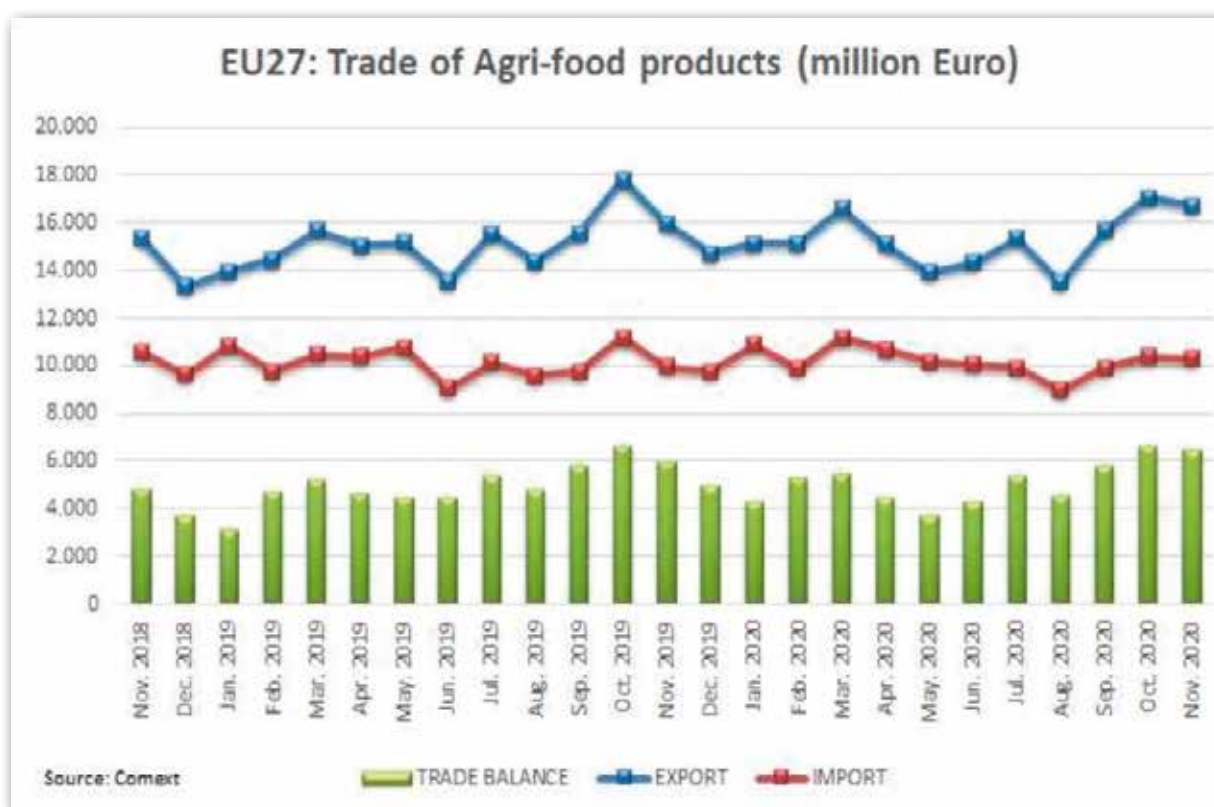
A partir de la construcció d'un "ideal" agrícola i mediambiental, la política europea pren decisions que sobre el paper poden suposar una contribució positiva per a aquest "ideal" buscat.

No obstant això, existeix un error de base en aquest plantejament: l'enorme distància entre el "model ideal" i el "model real" d'agroalimentació. Per descomptat que és necessari que es produeixin canvis importants, però no han de fer-se sense prendre en consideració el punt de partida i les condicions existents de competitivitat, productivitat i estabilitat de mercat.

Però, quan es parla de "producció agroalimentària" no es pot caure en el simplisme de només pensar en l'aliment final: és necessari pensar en totes i cadascuna de les baules de la cadena de valor alimentari, on hi ha consums intermedis on Europa és àmpliament deficitària com en la producció de fertilitzants, els productes químics i farmacèutics necessaris per a

garantir la sanitat vegetal i animal o fins i tot la tecnologia.

Concretament, segons les dades de gener a novembre de 2020, l'excés d'oferta a la UE es va situar en 56.202 milions d'euros, amb una millora respecte al mateix període de 2019 de 1.054 milions. Si bé el global és positiu (en productes com el blat, la llet o la mantega), l'anàlisi dels seus components revela la dependència europea d'importacions de tercers països en oleaginosos, cereals, fruites tropicals, fruits secs, cafè i cacau, estant la major part d'elles qualificades per risc de desforestació als seus països d'origen o amb una considerable petjada de carboni, la qual es pretén penalitzar amb l'establiment d'un aranzel de carboni en frontera.

La principal força de seguretat en el subministrament alimentari es troba en la transformació, empaquetat i distribució d'aliments, on el superàvit combinat arriba als 51.000 milions d'euros, generant també un superàvit notable en begudes (+10.367 milions). En aquesta classificació destaquen productes agroalimentaris com el porcí, el vi, la pasta, l'oli d'oliva, el formatge, les begudes espirituoses o els productes preparats infantils, entre altres. Amb la qual cosa, si cal crear un pla de contingència, aquest ha de focalitzar-se en aquelles baules de la cadena on més es depèn de les importacions de tercers països que siguin bàsiques en moments de crisis.

Respecte a la segona variable (preus assequibles), si bé alguns estudis no assenyalen evidència concloent de reducció en termes globals de la producció alimentària en generalitzar-se l'agricultura ecològica i de proximitat (*"Organic agriculture and the global food supply"*, *Renewable Agriculture and Food Systems*: 22 (2); 86-108, 2007), en analitzar-se per capítols de producte sí que s'observen diferències notables tant en la producció com en la capacitat d'alimentar a una mateixa població. En absència d'un mercat agroalimentari europeu totalment integrat (tal com ha evidenciat la pandèmia), fragmentar el mercat fomentant els mercats locals condueix a tensions en l'oferta disponible i, per tant, en pujades dels preus (Halberg i Sulser, 2006: *"The impact of organic farming on food security in a regional and global perspective"*).

Segons aquest estudi enfocat a Europa i Amèrica del Nord, passar d'un sistema de producció intensiu o súper-intensiu a un sistema basat en agricultura ecològica suposa la reducció d'entre un 25% i un 40% dels rendiments per hectàrea, mentre que sí

que milloraria els rendiments en els casos de cultius poc intensius i sense accés a fertilitzants i altres suplementes. Si en els pròxims anys el 50% de la superfície agrícola es conrea sota els actuals cànons reguladors "ecològics", l'impacte en els preus globals de les matèries primeres agrícoles se situaria entre un 6% i un 10%, la qual cosa suposa un efecte molt important sobre la inflació global.

Aquest resultat empíric hauria de ser pres en consideració per a redirigir les estratègies polítiques abans assenyalades de la Comissió Europea cap a les produccions "tradicionals", és a dir, aquelles que ja són pràcticament "ecològiques" atès que no s'usen fertilitzants, pesticides o altres productes químics. És el cas de la regió de Salzburg (Àustria), on l'agricultura ecològica suposa més del 50% de la superfície agrícola en ús, per davant d'altres zones com Severozápad (República Txeca), Norra Mellansverige (Suècia) o Calàbria (Itàlia), totes elles entorn del 30%. El nexa comú d'aquestes zones és que sempre va predominar majoritàriament el sistema de cultiu tradicional.

Amb una política realista, basada en la vigilància dels productes i serveis agroalimentaris dependents de la importació i, al mateix temps, la reconversió de les zones de producció tradicionals cap a l'agricultura ecològica, és com millor pot la política europea avançar en els pròxims anys, superant els conflictes existents entre visions trobades com està succeint en la negociació de la PAC, i assegurant complir els principis fonamentals de la UE.

Si, en canvi, en les institucions europees continuen convivint de manera contradictòria l' "ànima conservacionista" i l' "ànima pagesa" (els primers imposant el que consideren com a dret al medi ambient passant per sobre d'altres drets fonamentals; i els segons actuant com a "cercadors de rendes" perpètuas per a un sector com l'agrícola que, en paraules del president francès Macron, ha d'estar fos de les lleis del mercat), les polítiques que es posaran en marxa en els pròxims mesos i anys posseiran biaixos perjudicials per a la capacitat productiva europea, en una constant pugna entre mediambientalistes i grans receptors de subvencions en grans extensions de territori tradicional.

És necessari evitar que la UE es converteixi en enemiga de sí mateixa.

Diferents mitjans, així com Foment del Treball, s'han fet ressó de l'informe de l'Institut Agrícola:

El Periódico / Crónica Global / Agrodigital / Agroinformación / Efeagro / El Ágora / Food retail / Moncloa / Merca2

Els Parcs Solars:

Una nova activitat per diversificar l'activitat agropecuària?

O un maldecap per a la societat?

D'un temps ençà segur que hem vist o sentit notícies referents a un creixement exponencial de la implantació de parcs solars al nostre territori. I davant d'aquesta situació, ha sorgit tot un debat, principalment envers si s'ha de prioritzar aquesta forma d'obtenció d'energia renovable, a canvi d'una presumpta pèrdua de sòl agrícola o forestal.

Aquesta puixança dels parcs solars també ha fet aterrar al territori tot un seguit d'empreses que tenen, com a objectiu principal, aconseguir acords amb propietaris de grans finques agrícoles per a convèncer-los d'instal·lar-n'hi un, a canvi del cobrament d'un lloguer. Lloguer que, per a fer-lo més apetitós, és força superior al que es percebria amb un arrendament rústic de la finca per un aprofitament merament agrícola o ramader.

I vet aquí el debat entre l'objectiu ambiental d'implantació de modes de producció d'energia renovable i el canvi de l'aprofitament de finques agrícoles cap a la producció d'energia. Provaré amb aquest article de presentar la situació, els seus protagonistes, i l'escenari de tot plegat. Finalment, donarem consells a aquells propietaris que puguin ser visitats per a proposar-los la instal·lació d'un parc solar, o pels que ja hagin rebut dita visita.

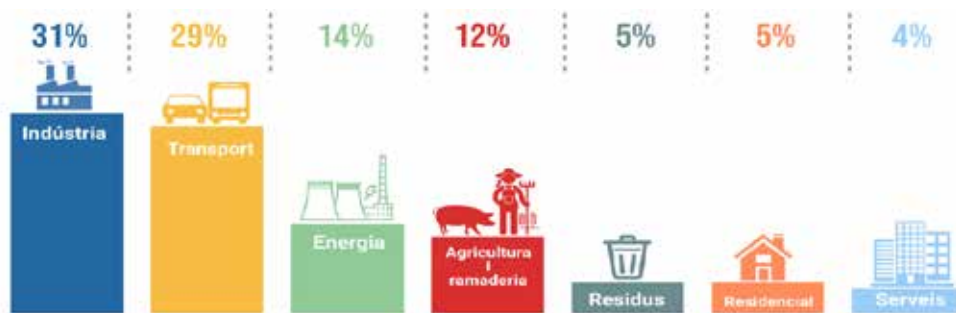

L'objectiu de la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle

L'escenari és que presumptament tot el que porta l'etiqueta de “verd”, “renovable”, “sostenible” i adjectius similars, té ja el salconduit social per a que prosperi i sigui acceptat i ningú ho critiqui ni en demani la seva restricció. No ? Doncs llavors a que ha vingut aquesta alarma social que s'ha creat, i que segueix fent remor, respecte dels parcs solars ?

El missatge de les nostres institucions és clar: Hem de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle un 40% per abans del 2030 —respecte de les emissions del 1990—, i el 100% abans del 2050. Fins i tot son més agosarats des de la Unió Europea —en boca de la Presidenta de la Comissió Europea, Úrsula Von der Leyen— quan es vol comprometre a que el citat 40% sigui realment un 55%.

Actualment, pel que fa a Catalunya, l'agricultura representa el 12% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle dels sectors econòmics, molt per sota de la indústria (31%), el transport (29%) o l'energètic (14%).

Distribució de les emissions de CO2 per activitats (2018) - Font: Oficina del Canvi Climàtic

Com es pot observar al gràfic, el sector de l'agricultura i la ramaderia és el "responsable" d'un 12% de les emissions de CO2 a l'atmosfera. Evidentment, com a sector productiu, l'agroalimentari no està exempt d'emissions. Però voler-lo estigmatitzar en que és un dels majors emissors, com s'ha volgut fer veure –fins no fa gaire els diaris anaven plens d'articles on es criminalitzava al bestiar vacum per les seves ventositats de metà–, no és just. I és evident que aquest sector porta anys treballant per a reduir-ne la seva aportació, implementant sistemes de reducció.

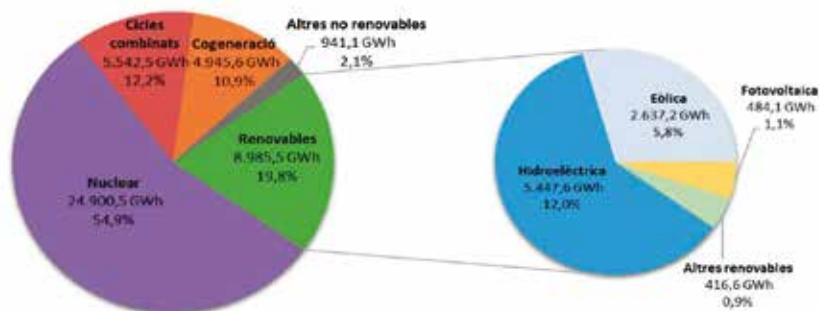
Potser ara, amb un nou ús del sòl agrari, com és la producció d'energia fotovoltaica, encara hi pot ajudar més. Un altre, del que estem insistint abastament des de l'INSTITUT AGRÍCOLA en molts fors, és l'efecte embornal dels nostres boscos de cara a l'absorció de CO2. Com veiem, doncs, tenim a les mans **dos clars exemples de com el sector agrari i agroalimentari contribueix clarament en les implementacions dels objectius de les reduccions d'emissions.**

Des de l'INSTITUT AGRÍCOLA entenem que cal seguit insistint i recordant que el sector agrari i el sector agroalimentari porta anys redirigint la seva producció per a fer-la el més sostenible, eficient, ecològica, circular i productiva. Igual com passa a la resta de sectors econòmics.

L'Institut Català d'Energia (ICAEN) recentment ha publicat els balanços energètics de Catalunya corresponents als anys 2018 i 2019, i el balanç elèctric corresponent a l'any 2020. Els documents, que caracteritzen el consum d'energia i actualitzen la seva evolució des del 1990, permeten avançar que es complirà l'objectiu del Pla de l'Energia i Canvi Climàtic 2012-2020 pel que fa a estalvi i eficiència energètica, que era disminuir un 20% el consum d'energia final respecte la tendència prevista.

Segons les dades elaborades per l'ICAEN, durant l'any 2019 el consum d'energia primària va ser de 25.371,2 ktep –milers de tones equivalents de petroli. Xifra que reflecteix un creixement interanual de l'1,8% des de l'any 2014, quan va finalitzar la crisi econòmica. Més d'un 30% d'aquesta energia primària es va destinar a usos no energètics –producció de productes químics, per exemple– i a consums propis del sector energètic. **Del total de l'energia primària consumida a Catalunya, un 46,0% ha estat petroli, un 24,5% nuclear i un 22,9% gas natural. Les energies renovables han suposat només un 5,4% de l'energia primària consumida a Catalunya.**

El principal sector consumidor d'energia va ser el transport, amb un 45,1% del total, mentre que la indústria va absorbir el 25,5% del demanda d'energia final, el sector domèstic un 14,7%, els serveis un 13,1% i el primari, un 1,6% del total.

Producció bruta d'energia elèctrica a Catalunya (2020)

Font: Institut Català d'Energia (ICAEN)

La situació actual dels parcs eòlics i dels parcs solars

Un parc fotovoltaic és una instal·lació d'energia solar a gran escala, establert en terrenys o en superfícies aquàtiques, que aprofita l'energia irradiada pel Sol que arriba a l'atmosfera –establerta com a referència en 1.360 W/m². La instal·lació està composta per un gran número de plaques solars interconnectades, creada amb la finalitat de captar grans quantitats de llum solar i transformar-la en energia elèctrica. Poden generar electricitat per proveir indústries, complexos urbans, ciutats o fins i tot vendre la seva energia a les xarxes de distribució elèctrica.

Com a exemple direm que el parc solar fotovoltaic més gran d'Europa es troba a Extremadura, a la planta solar Núñez de Balboa, que abasta una superfície al voltant de mil hectàrees, una potència màxima de connexió a la xarxa de 391 MW –1 MW equival al consum anual de 500 llars– i una producció anual de 832 GWh. Es troba entre els municipis d'Usagre, Hinojosa de la Valle i Bienvenida, a la província de Badajoz, i va entrar en funcionament l'abril de l'any passat.

Els parcs solars no són un invent recent. L'existència de plaques solars dalt dels edificis, incloent-hi blocs de pisos, masies, granges, cellers o magatzems industrials, no és una novetat, sinó que són una realitat des de fa uns vint anys. Però sí que darrerament se'n parla molt.

En part per la conscienciació dels governs i de la població de cercar fonts d'energies renovables, separant-se de la dependència dels combustibles fòssils. Per altre part també per l'establiment d'incentius econòmics, fiscals, de responsabilitat corporativa o de qualsevol altre forma. Però potser que darrerament s'ha accelerat, especialment amb el plantejament que el sòl agrícola pot servir per a la instal·lació de parcs solars. Mecanisme, doncs, que ha de servir per a desenvolupar la implantació de les energies renovables.

Això es va disparar a Catalunya quan el març de 2019 es declara l'emergència climàtica amb el Decret Llei 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables. Norma de la qual ja en vàrem parlar a la nostre Fitxa Informativa Empresa 2.30 de desembre de 2019.

El propòsit, a Catalunya, és passar d'una producció fotovoltaica actual de quasi 300 MWh –0,30 GWh– als 4.000 MWh –4 GWh– el 2030 i 36.000 MWh –36 GWh– el 2050. És a dir, un increment equivalent a tretze vegades les actuals per d'aquí deu anys, i de cent vint vegades per d'aquí trenta anys. Com és evident, el propòsit és ingent, i no sabem fins a quin punt, inabastable. I més quan altres propostes ja plantegen arribar als 10 GW pel 2030.

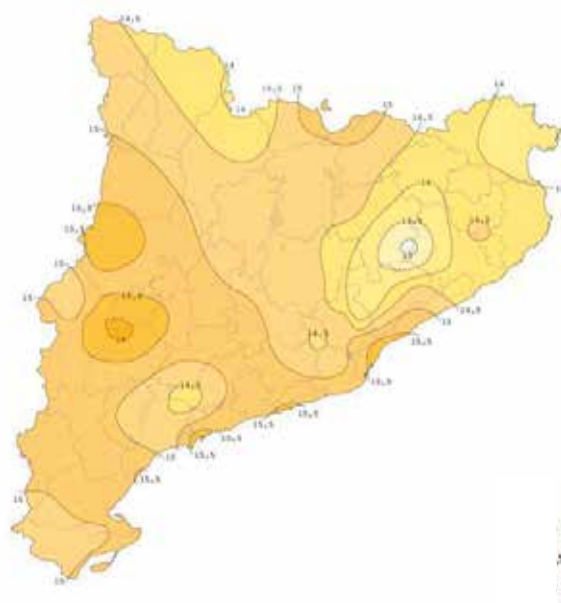

Si tenim present que, a mode indicatiu, es necessita una hectàrea de parc solar per a obtenir 1 MW, els càlculs porten a que, teòricament, d'aquí a trenta anys, un total de 36.000 hectàrees de Catalunya haurien d'estar ocupades per parcs solars. És a dir, poc més de l'1% de la superfície de Catalunya –d'un total de 3.210.000 hectàrees. Percentatge que pot semblar insignificant, però que cal comparar amb el 5% que representa actualment tota la superfície urbana. I que el 64% de la superfície catalana el representen zones forestals –la majoria en zones muntanyenques poc accessibles. La disponibilitat, per tant, no és tanta.

També uns dels punts importants per a instal·lar un parc solar és la seva proximitat a línies elèctriques de transport d'elevada tensió. Doncs són on s'hi abocarà l'energia elèctrica produïda al parc solar. Una distància superior a un quilòmetre, per exemple, ja fa poc interessant la ubicació. I un altre punt interessant per a la seva ubicació és, evidentment, la radiació solar que rep una zona concreta. Aquesta ve determinada amb estudis i mapes com el que adjuntem, i que indica que no és uniforme per a tot el país.

Però és que, demés, a aquesta superfície teòrica que haurien d'ocupar els parcs solars, s'hi ha d'afegir la superfície que es destina, i es vol destinar, a parcs eòlics. Amb una previsió a raó d'uns 600 MW anuals

fins al 2030. Instal·lacions que també han agafat embranzida amb la referida legislació, al reduir-ne la durada i embalum de la tramitació administrativa d'aquests projectes. A tal d'exemple, dels actuals 1.269 MW de potència en funcionament –amb 811 aerogeneradors–, s'hi poden afegir 3.970 MW de les sol·licituds en tramitació –que ocuparien unes 7.000 hectàrees. El 90% dels quals tindran una potència inferior a 50 MW per parc.

LA PARTICIPACIÓ DEL SECTOR AGROALIMENTARI EN LA DESCARBONITZACIÓ

Ja fa més d'un any, el President de Foment del Treball **Josep Sánchez Llibre**, en la presentació de la iniciativa **"B for Planet"**, va manifestar que:

"La creació de riquesa i el foment de l'ocupació avui dia no poden anar dissociats del plantejament d'un desenvolupament sostenible amb el planeta i amb la societat". I en aquest sentit va afegir que "a vegades es té la impressió que les empreses només tenen l'objectiu de guanyar diners i de beneficiar als seus accionistes, però la realitat és que som conscients que formem part d'un entorn i que ens devem també els nostres clients, a la societat i al planeta".

Aquesta patronal, igual a com ho fa l'Institut Agrícola, defensa que les empreses són eines necessàries

per aconseguir els objectius de la descarbonització de l'economia i la transició energètica a fonts renovables.

Per això, Sánchez Llibre va remarcar que *"volem que aquesta transició, a la qual estem compromesos per convenciment, es faci de manera equilibrada, realista i justa, que no afecti la pèrdua de competitivitat, al manteniment de llocs de treball o a la deslocalització de la producció. Això és possible fer-ho i ho hem de fer bé."*

Per tant, al sector agroalimentari se li presenta una eina més per a participar activament en la reducció de les emissions de gasos hivernacle, produint energia elèctrica de fonts renovables.

Les renovables necessiten de territori per a instal·lar-s'hi

Tot plegat, doncs, pot representar que entre parcs solars i parcs eòlics, es necessiti una ocupació a l'entorn del 2 al 3% de la superfície de Catalunya. Per la qual cosa s'ha disparat la recerca d'emplaçaments, especialment per a la instal·lació dels parcs solars. Doncs pel que fa als eòlics la seva situació ve marcada especialment per l'existència de vents moderats, constants i existents durant bona part de l'any. En canvi, pel que fa als parcs solars la seva ubicació és més genèrica i, excepte llocs amb presència constant de boires o molta pluja, les possibilitats són més extenses.

Aquesta necessitat de superfície implica una certa competència amb la superfície agrícoles. Per això s'ha plantejat quina és l'estratègia d'aquesta expansió dels parcs solars, i que no entrin en competència, o sigui la mínima, amb les superfícies agràries útils.

Per que és evident que en aquelles terres que tenen un baix valor agronòmic hi ha la possibilitat que, econòmicament, sigui més rentable la instal·lació d'un parc solar.

Crematísticament parlant per que les empreses que cerquen llocs per emplaçar els parcs solars ofereixen un lloguer de la terra força superior al rendiment net que s'obté d'aquelles terres.

Però, com tot a la vida, té els seus avantatges i els seus inconvenients. I vist que cada vegada hi ha més demanda, teòrica, de terrenys agrícoles per a instal·lar-hi un parc solar, volem donar certes recomanacions als propietaris de finques.

En primer lloc cal tenir present que, com a tota implantació d'una infraestructura, un parc solar passa per diverses fases, que, cronològicament, a mode de resum, són les següents:

- Identificació d'un terreny apte.
- Sol·licitud dels permisos (administratius i privats) per a la instal·lació del parc
- Recerca del finançament (públic i privat)
- Construcció del parc solar
- Explotació i manteniment del parc
- Venda de l'electricitat generada al client/comercialitzadora

Especialment cal tenir present que, normalment, pel que respecta al **propietari del terreny**, aquest participa en dues fases:

- La primera, referida a l'estudi de la viabilitat de la instal·lació del parc, on l'empresa demana autorització al propietari per tal que pugui fer els tràmits administratius oportuns per obtenir els permisos i autoritzacions per instal·lar el parc, dur a terme estudis per a determinar si la irradiació és adient, i s'estableix un compromís formal –amb la signatura d'un contracte d'opció d'arrendament o dret de superfície– amb el propietari.
- La segona, en la qual es formalitza veritablement l'arrendament o el dret de superfície. I és a partir d'aquesta segona on el propietari percep una contraprestació econòmica.

Donat que normalment el compromís és per a superfície forces grans –desenes d'hectàrees– i per llargues durades –entre trenta i cinquanta anys de mitjana, vida útil de les instal·lacions– **aconsellem estudiar i vetllar per un seguit d'aspectes importants.** A mode de resum, destaquem:

- Determinar clarament l'àmbit superficial de la finca, evitant deixar-ho per més endavant o al lliure arbitri de l'empresa interessada.
- Fixar la forma d'accés a la finca, determinant si és d'ús exclusiu o compartit. En el primer supòsit s'haurà de cercar un nou accés per a la resta de finca.
- Exigir una contraprestació pel temps entre que s'inicia la fase d'estudi del projecte i la data en que signeu el veritable contracte d'arrendament o de superfície.
- Establir una acta de constatació de la finca, abans de qualsevol actuació, per determinar l'estat original (orografia, construccions, instal·lacions, plantacions, etcètera). Penseu que si la durada dels contractes referits estan a l'entorn dels trenta-cinc a cinquanta anys, un cop passat aquest temps ningú recordarà com era la finca. I això és molt important de cara al punt següent.
- Exigir el desmantellament total del parc solar, tant dels suports, dels panells solars, de les conduccions o cablejats, casetes o magatzems, tancaments, etcètera; així com la seva deposició controlada. La idea és aconseguir que la finca es retorni en el mateix, o molt similar, estat al que estava a l'inici. Per això és del tot útil una acta de constatació inicial. Sinó, penseu l'alt cost econòmic que pot representar la restauració de la finca per a tornar a ser apte per al cultiu, per exemple, passats quaranta anys d'ocupació.
- Seria recomanable l'establiment d'una fiança per tal que el desmantellament es faci en condicions. Tot i que normalment aquestes empreses ja hi venen obligades per l'Administració.
- Incloure la participació activa en les gestions de sol·licitud de permisos i autoritzacions, per tal de fer un seguiment de tot el procés. S'hauria d'evitar donar plena llibertat a l'empresa per a que actuï sense coneixement de la propietat en tot allò que afecti directament a la propietat i el seu ús.
- Exigir assegurança de responsabilitat civil de les instal·lacions i del seu personal.

Evidentment que no estem en contra del progrés, ni de l'implantació dels parcs solars, ni d'obtenir energies renovables. Només es demana que es respecti la propietat privada i que es comparteixi una activitat empresarial que ha vingut per a quedar-se i que ha de comptar amb la complicitat del territori.

JA N'HI HA PROU, centrem-nos en la recuperació

Després de diverses setmanes de greus actes de violència i saquejos a la ciutat de Barcelona i en altres indrets del país, el passat dijous 4 de març a les 12:00 hores va tenir lloc l'acte empresarial 'Ja n'hi ha prou, centrem-nos en la recuperació', a l'Estació del Nord de Barcelona.

Durant l'acte es va llegir el manifest conjunt de **més 300 entitats del món econòmic i social** de Catalunya per reclamar de manera unitària, urgent i imminent la condemna d'actes vandàlics sense precedents i exigir responsabilitat política al Govern de la Generalitat i a l'Ajuntament de Barcelona i donar suport total als cossos de seguretat.

Els actes vandàlics d'aquells dies i les imatges que es van oferir al món comprometen el futur de Barcelona i de Catalunya. No només afecten amb greus i importantíssims danys a la propietat pública i privada, sinó que són el pitjor reclam per a les inversions estrangeres i fan mal en aquests moments a l'economia de Catalunya, especialment afectada per la crisi sanitària i social derivada de la pandèmia, provocant greus repercussions en la recuperació del teixit comercial i empresarial.

Per aquest motiu, més de 300 entitats del món econòmic, cultural i social de Catalunya es van adherir al manifest en defensa de solucions imminents per aturar aquesta situació insostenible que perjudica greument l'avenç del país.

L'Institut Agrícola es va adherir al manifest i el seu president va ser present a l'acte, com es pot apreciar a l'imatge.

Manifest

La ciutadania de Catalunya, i també l'empresariat, estem esgotats. Tot just quan, amb grans esforços i sacrificis sortíem de la greu crisi financera que hem patit durant deu anys recuperant rendes i llocs de treball, hem estat colpejats per la COVID19 i per les mesures adoptades per les diverses administracions públiques per combatre'l.

L'aparent paràlisi dels governs s'ha vist agreujada pels comportaments violents i incívics de les darreres setmanes que contribueixen a enfonsar, fins a nivells mai vistos, la imatge de Catalunya i de la seva capital.

Una vegada renovada la legitimació dels nostres representants polítics i en vigílies de la constitució del nou Parlament de Catalunya, tots els sectors aquí representats del món de l'economia, de la cultura i de la iniciativa social:

- **Manifestem** el nostre compromís de recuperar una Barcelona i Catalunya cíviqes, dialogants, cultes, tolerants i motors econòmics i de cohesió social. I, també, de continuar treballant per millorar la qualitat de vida, l'atractiu, la competitivitat i la projecció internacional de Catalunya i de la seva capital econòmica i cultural.
- **Constatem** que els països i les ciutats progressen socialment i cívicament, i enforteixen la seva economia quan les autoritats i la societat civil van en la mateixa direcció. La col·laboració publico-privada és garantia de progrés i de benestar social.
- **Respectem** l'exercici dels drets fonamentals de reunió i manifestació. Però aquests drets s'han d'exercir de forma cívica i pacífica, tant quan expressen adhesions com quan expressen protestes, tot i respectant la llibertat, la seguretat i els bens de tothom.
- **Exigim**, quan no sigui així, al Govern de la Generalitat, a l'Ajuntament de Barcelona i a la resta d'ajuntaments de Catalunya que exerceixin la seva autoritat democràtica i les seves responsabilitats sense complexos, a fi de recuperar la convivència i la pau en els nostres carrers. Cap causa justifica actituds violentes. Per mantenir la cohesió social i els llocs de treball és imprescindible acabar amb la violència, la millor aliada per destruir ocupació.
- **Expressem** la nostra enorme preocupació pels aldarulls, actes de violència, destrosses de bens públics o privats i els saquejos que s'han produït i es continuen fent arreu del país, i molt especialment a la ciutat de Barcelona, cap i casal de Catalunya que ens temem que puguin reiterar-se. La violència i la difusió internacional de les terribles imatges que provoquen perjudiquen greument la capacitat de Barcelona i de tot Catalunya d'atreure turisme de qualitat, talent i inversions. Comprometen, per tant, el nostre futur col·lectiu.
- **Reiterem** la nostra exigència que els actes vandàlics realitzats pels grups radicals organitzats siguin erradicats; i que aquests actes siguin objecte de la més absoluta condemna, sense cap atenuant.
- **Demanem** al Govern de la Generalitat, a tots els partits polítics, i al Parlament de Catalunya -quan es constitueixi- que donin el màxim suport als cossos de seguretat, i, en particular, al cos de Mossos d'Esquadra com a policia democràtica del nostre país que defensa els nostres drets i les nostres llibertats.
- **Urgim** a formar el nou Govern sense dilacions: un govern estable, cohesionat i actiu que tingui com a objectiu principal la recuperació econòmica de la crisi provocada per la pandèmia. La crisi econòmica a la qual ens enfrontem és d'una magnitud enorme i no té precedents en la nostra història recent. La ciutadania, les persones treballadores i empresàries no entendrien que la recuperació no estigui en el centre de tota acció de govern. És el moment de la cooperació, la responsabilitat i la lleialtat institucional.
- **Requerim** al Govern d'Espanya que, seguint l'exemple de la resta de països de la Unió Europea, instrumenti i concedeixi, de forma immediata ajuts directes realistes per a les empreses, autònoms i sectors més afectats per la pandèmia per tal de salvaguardar l'activitat econòmica, els llocs de treball i la cohesió social, i que s'impulsi la taula de diàleg acordada entre els governs per a la recuperació de la normalitat al nostre país
- **Reclamem** Governos que defensin l'economia productiva, l'ocupació i l'estat del benestar amb les màximes cotes de democràcia; que situïn la recuperació econòmica i la cohesió social com el seu objectiu principal; que mantinguin l'ordre, és a dir, que garanteixin el lliure i pacífic exercici dels drets i llibertats per a tothom, i el normal funcionament de les institucions; i que donin seguretat jurídica, en entorn del màxim diàleg entre ells.
- **Proposem** la immediata negociació i subscripció d'un Pacte de País per a la recuperació cívica, econòmica i social de Catalunya, entre les forces polítiques, les administracions públiques i les entitats de la societat civil. El més transversal i amb el consens més gran possible. És urgent i imprescindible.

Per tot això, el Govern de la Generalitat, el de l'Estat, l'Ajuntament de Barcelona, tots els ajuntaments de Catalunya i les forces polítiques trobaran en tots nosaltres complicitat i col·laboració per recuperar la normalitat i per assolir aquests objectius.

L'INSTITUT AGRÍCOLA

CATALÀ DE SANT ISIDRE

*Associació d'Empresaris Agraris
des de 1851*

institutagricola.org
xarxanatura2000.com
ladrecera.com